

DEJEPIS 5. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Názov predmetu	DEJEPIS
Ročník	5. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	1,5 hodina, spolu 49,5 vyučovacích hodín 1/0,5 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Žiaci si postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby na základe oboznámenia sa s vývojom ľudskej spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäte v zmysle odovzdávanie historickej skúsenosti, či už z miestnej, regionálnej, slovenskej, európskej či celosvetovej perspektívy. Žiaci postupne poznávajú historické udalosti, deje, javy a procesy v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Kládie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov a problémov. Vedie k úcte k vlastnému národu, rozvíjaniu vlastenectva i k úcte k iným národom a etnikám, rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností, ľudí rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli žiaci schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky, ako aj jej postavenie v rámci Európy a sveta.

Rozvíjať všetky zložky výchovnovzdelávacieho procesu ako vedomosti, zručnosti a schopnosti, prostredníctvom kognitívnych, psychomotorických a afektívnych cieľov. Využívať znalosti nadobudnutých vedomostí v rôznych poznávacích a praktických situáciách, ktoré budú viesť žiakov aby pristupovali k histórii nie len ako k uzavretej minulosti, ale ako k vede, ktorá im umožní lepšiu orientáciu v spoločnosti, priestore a čase. Významným prostriedkom k dosiahnutiu týchto cieľov je pracovanie s dostupnými historickými prameňmi. Jedným z hlavných cieľov je aj prekonávanie tradičných metód pri výchovnovzdelávacom

processe prostredníctvom aktívneho učenia sa, procese objavovania a hľadania, tvorby projektov a zapájaním PC techniky. Veľmi dôležitou súčasťou je preferovanie v súčasnosti tak do popredia kladeného čítania s porozumením a využívaním medzipredmetových vzťahov pri práci s historickými mapami a pod.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

téma: **Od blízkeho k vzdialenému**

Obsahový štandard:

Priestor a čas: Prečo sa učíme dejepis - ako získavame informácie o minulosti, čo je história, dejepis

Čas je poradie udalostí - orientácia v čase a priestore, čas v živote človeka, kalendár, hodiny, časová priamka

Čo potrebujeme vedieť pri prechádzke časom

Sviatočné a pamätné dni - význam sviatkov a výročí, tradície v živote človeka, narodeniny, meniny, Vianoce, Veľká Noc, ... štátne sviatky, folklórne slávnosti

Spoznávame hmotné pamiatky - pomník, pamätník, význam piety, cintoríny ako historické miesto i prameň poznania predkov

Čo sú obrazové pamiatky - albumy rodinných fotografií, rodokmeň a rodostrom, portrét

Písomné historické pamiatky - písmo, jazyk, listiny, matrika

Skúsme ako pracuje historik – ako sa pýta historik, nástrahy historikovej práce, kde, kto, čo, prečo, ...

Čo si ešte vezmeme na prechádzku časom- historické mapy, značky, čo je to mapa, glóbus

Kto ochraňuje historické pamiatky - prechádzka galériou a múzeom, Louver, Slovenský národná galéria

Výkonový štandard:

Žiaci: Vedia pojmy ako história, dejepis, historik, periodizácia dejín. Poznajú ako sa mení svet počas rokov na základe starých fotografií a súčasnosti. Vedia čo je to čas, letopočet, kalendár, vznik a história kalendára v najstarších časoch (Egyptský, Rímsky, Juliánsky,... Vedia určovať storočia, rozdelenie histórie na pravek, starovek, stredovek, novovek a najnovšie dejiny. Poznajú míľniky jednotlivých období, vytvoríť časovú priamku a zaradiť do ne udalosti pred a po Kr. poznajú a priblížia si najdôležitejšie sviatky a pamätné dni v roku ako Vianoce, fašiangy, Veľká Noc, advent, pôst, Deň ústavy, ... na základe ich tradičných zvykov v ich obci a regióne. Vytvoria a od prezentujú projekt na ľubovoľne volený sviatočný deň. Naučia sa delenie prameňov na hmotné, písomné a obrazové a bližšie spoznať hmotné pamiatky, čo je to archeológia, archeológ, pomníky, na čo slúžia, čo sa z nich môžeme

dozvedieť, zahrajú sa na bádateľov pomníkov vo svojom okolí. Spoznajú obrazové pamiatky, fotografie, maľby, čo je to galéria, rodokmeň, rodostrom. Poznajú písomné pramene, čo je to archív, písmo, listina, archivár, kroniky. Naučia sa pýtať historickými otázkami kedy, kde, prečo, kto, ako, ... Vie rozoznať mapu z minulosti a súčasnosti, čítanie historických máp, hľadanie v historickom atlase. Vie a spozná najznámejšie múzeá, galérie vo svete, delenie múzeí podľa tematiky, čo je to skanzen.

Téma : Človek v premenách priestoru a času

Obsahový štandard:

Človek minulosti a človek súčasnosti

Ako sa žilo na úsvite dejín - človek mení prírodu, poľnohospodárstvo, usadlý spôsob života

Kde sme bývali v minulosti a dnes - hrady, zámky, remeselníci

Ako si človek vytváral rodinu - rodina, rody, kmene, islamská a kresťanská rodina

Človek premýšľajúci a vynachádzajúci :

Ako ľudia spoznali sily prírody - keramika, koleso, Sumeri, plachetnice, džunkky, ...

Ako si človek zmenšoval svet – dopravné prostriedky, koče, plte, autá, lode, parníky, ...

Ľudia v pohybe – automobily, vzducholode, lietadlá, rakety, stíhačky, ...

Práca trest alebo radosť- najstaršia práca-roľník, remeslá, manufaktúry, fabriky, pracovný čas dnes a v minulosti

Detská práca - UNICEF, detská práca v minulosti a dnes, vojny a deti

Výkonový štandard:

Žiaci vedia: Pochopia a spoznajú život lovcov a zberačov, vznik poľnohospodárstva a jeho dôsledky na život vo svete. Spoznajú vznik prvých dedín a miest, kto tam žil, ako vznikli remeselníci, peniaze, čo sú to hradiská a hrady – kto tam žil a ako vyzerajú mestá dnes. Spoznajú vznik rodiny, rodov a porovnať rodinu v minulosti a dnes, postavenie ženy v kresťanskom svete a v iných náboženstvách. Spoznajú ako ľudia objavili vypaľovanie keramiky, koleso, silu vetra – plachetnice, parná energia až po atómové elektrárne. Objavia ako človek prekonával vzdialenosti od objavenia kolesa až po nadzvukové lietadlá. Spoznajú sťahovanie národov, objavné plavby Vikingov, Krištof Kolumbus a jeho Amerika. Objavia príčiny sťahovania obyvateľov v 19. A 20. Stor. za prácou, vojny, Život v kolóniách. Spoznajú vznik práce od najstarších čias – ročník až po súčasnosť, vznik remesiel, manufaktúra, fabriky. Dozvedia sa príčiny detskej práce v minulosti a dnes, deti a vojna a ako vojnový zabijaci, UNICEF.

Téma : Človek a komunikácia

Obsahový štandard:

Pamäť ľudstva :

Zapísaná myšlienka sa uchovala - písmo, klinové, papier, pergamen, tabuľky,

Zapísaná myšlienka sa uchovala - vznik písma, klinové, hieroglyfy, Cyril a Metod

Prvé knihy - biblia, Johannes Gutenberg, časopisy, noviny, iluminácie, kláštory, pisári

Médiá - problémy komunikácie

Duchovný život človeka : Čo je to náboženstvo - Islam, kresťanstvo, judaizmus

Keď zlyhá komunikácia – vojny, príčiny, najdôležitejšie vojny v dejinách

Výkonový štandard:

Žiaci vedia: Dozvedia sa prečo vzniklo písmo, znaky, druhy písma : klinové, hieroglyfy, hláskové, latinka, Cyril a Metod, pisári, ... Zhodnotiť význam písma pre ľudí (krajiny v ktorých sa vytvoril základ latinského písma). Prečo vzniklo písmo, znaky, druhy písma : klinové, hieroglyfy, hláskové, latinka, Cyril a Metod, pisári, ... Dozvedia sa ako vznikli knihy, prečo, Johannes Gutenberg a jeho kníhtlač, rozširovanie kníh, vymenujú prostriedky na dorozumievanie, zhodnotia význam kníhtlače a uvedú názvy novín resp. časopisov, ktoré vychádzajú v ich okolí. Poznajú časopisy, noviny a ich úloha telegraf, telefón, fotografie, film, internet, televízia, rozhlas, čo sú to masové médiá, ... Vymenovať prostriedky dorozumievania medzi ľuďmi v minulosti a dnes. Vymenovať najrozšírenejšie náboženstvá. Vznik náboženstva, najstarších Gréckych bohov a bohov Slovanov. Charakterizujú najstaršie náboženstvá na zemi : kresťanstvo, islam, judaizmus. Spoznajú prečo vznikajú vojny, najstaršie vojny v dejinách a vojny v 20 storočí. Vymenovať príčiny vzniku vojen a ich dôsledky

4. Metódy a formy

Metódy: motivačné, expozičné, fixačné, diagnostické a klasifikačné, motivačná výzva a pochvala, povzbudenie, kritika, aktualizácia učiva, výklad, rozprávanie, opis, skupinová práca, komparatívna, kooperatívna, analýza, syntéza, dedukcia, indukcia, heuristický rozhovor, výskumná, demonštračná, demonštračná, práca s učebnicou a historickými materiálom

Formy: vyučovacia hodina, exkurzia, praktické aktivity, vychádzka, rozhovor, beseda

5. Učebné zdroje

- Učebnica: Dejepis pre 5. roč. ZŠ, SNP, Bratislava, 2009
- Mapy, Encyklopédie, DVD, CD, Internet, Fotografie, Kniha povestí, Časopisy a noviny

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválený MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009

Procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje jeho práva a humánny prístup. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky, vedomosti, zručnosti, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Uskutočňuje sa priebežné a celkové hodnotenie žiaka.

Prospech žiaka sa hodnotí nasledovnými stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný

DEJEPIS 6. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Názov predmetu	DEJEPIS
Ročník	6. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	2 hodiny, spolu 66 vyučovacích hodín 1/1 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliače
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Žiaci si postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby na základe oboznámenia sa s vývojom ľudskej spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäte v zmysle odovzdávanie historickej skúsenosti, či už z miestnej, regionálnej, slovenskej, európskej či celosvetovej perspektívy. Žiaci postupne poznávajú historické udalosti, deje, javy a procesy v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Kládie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov a problémov. Vedie k úcte k vlastnému národu, rozvíjaniu vlastenectva i k úcte k iným národom a etnikám, rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností, ľudí rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli žiaci schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky, ako aj jej postavenie v rámci Európy a sveta.

Rozvíjať všetky zložky výchovnovzdelávacieho procesu ako vedomosti, zručnosti a schopnosti, prostredníctvom kognitívnych, psychomotorických a afektívnych cieľov. Využívať znalosti nadobudnutých vedomostí v rôznych poznávacích a praktických situáciách, ktoré budú viesť žiakov aby pristupovali k histórii nie len ako k uzavretej minulosti, ale ako k vede, ktorá im umožní lepšiu orientáciu v spoločnosti, priestore a čase. Významným prostriedkom k dosiahnutiu týchto cieľov je pracovanie s dostupnými historickými prameňmi. Jedným z hlavných cieľov je aj prekonávanie tradičných metód pri výchovnovzdelávacom procese prostredníctvom aktívneho učenia sa, procese objavovania a hľadania, tvorby

projektov a zapájaním PC techniky. Veľmi dôležitou súčasťou je preferovanie v súčasnosti tak do popredia kladeného čítania s porozumením a využívaním medzipredmetových vzťahov pri práci s historickými mapami a pod.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Téma : **Obrazy pravekého sveta**

Obsahový štandard:

História a pravek - Thomsen, doba kamenná, bronzová, železná

Obrazy pravekej spoločnosti

Život v kamennej dobe – lovci a zberač - Homo habili, h. ekerktus, h. sapiens, h. sapiens sapiens

Neandertálsky človek - Európa, pazúrik, doba ľadová, náš vzdialený bratranec

Kamenná doba – pastieri a roľníci- domestikácia, pôda, kosák, krajina úrodného polmesiaca

Roľníctvo a náboženstvo v praveku - žiarové, kostrové, kosák, zavlažovanie, odvodňovanie, nílometer, Európa, Ázia, Afrika, Amerika

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Pochopia rozdelenie praveku na jednotlivé obdobia, Ch. J. Thomsen, členenie histórie. Opíšu pravek, jednotlivé doby, kto kedy ho rozdelil. Spoznajú ako sa vyvíjal človek od ramapiteka až po homo sapiens sapiens. Charakterizujú jeho hlavné znaky, kde sa vyskytoval. Analyzujú schému vývoja človeka z učebnice. Na základe videofilmu charakterizujú život, pracovné nástroje, opis neandertáľca. Spoznajú Neolitickú revolúciu, roľníctvo a pastierstvo, opíšu nové pracovné nástroje, vymenujú náradie roľníka. Spoznajú dôsledky vzniku roľníctva a jeho vplyv na život, pochovávanie v dobe kamennej. Charakterizovať žiarové a kostrové pochovávanie, vymenovať predmety, uloženie mŕtveho. Rozšírenie medi a bronzu vo svete, ich význam, nové poznatky, vynálezy, náradie, náboženstvo – Stonehenge. Vedieť, že bronz je zliatina medi a cínu. Vznik prvého písma. Spoznať dva druhy pochovávania kostrové a spaľovanie, mohyly, pochovávanie náčelníka. Popísať spôsob pochovania náčelníka na základe textu v učebnici. Oboznámi sa s objavením železa, staršia železná doba a Molpír pri Smoleniciach na Slovensku, Galovia a Rimania.

Téma : **Obrazy starovekého sveta**

Obsahový štandard:

Obrazy starovekej spoločnosti

Človek objavuje meď a bronz - meď, bronz. Cín. Zlato striebro, nové pracovné nástroje

Pochovávané – kostrové či kultúra popolnicových polí? - kostra, popolnica, ľudské obety, dary v hrobch, oblečenie pravekého človeka

Človek využíva železo

Civilizácie starovekého orientu:

Voda prináša život. Mestské štáty a ich organizácia, vznik vedy, život bežného obyvateľa- spoločnosť, chrámové a palácové hospodárstvo, písmo, prvé zákony

Sumeri, Babylonská ríša, Chetiti – hamurapi, zákony, zikuraty, kňazi, vojny

Staroveký Egypt, Feničania – pyramídy, balzamovanie, Stredomorie, morské štáty, štruktúra spoločnosti

Staroveké Grécko:

Grécko bájí a povestí – Mikénska a Mínojská civilizácia, Mínos, labyrint, ľudské obety, Kréta, grécke báje

Dávnoveké Grécko - Atény, Sparta, Solón, olympijské hry, sociálna štruktúra

Klasické Grécko : Gréci bojujú za svoju slobodu - Perzia, Grécko, Miltiadés, Thermopily,

Atény za Perikla, Bratovražedná vojna - Perikles, mor, vojna, loďstvo, Peloponézsky spolok a Aténsky námorný spolok, hradby, loďstvo

Macedónia a helenistický svet – Alexander Macedónsky, India, Perzská ríša, Alexandrie, malária, vojny, slony, ...

Grécka kultúra – olympijske hry práca s prameňmi

Staroveký Rím

Kráľovská doba - Romulus a Remus, Etruskvia, Rím, králi

Rímska republika - Rímska republika a jej štátne zriadenie, Titus Livius, Zákony 12 tabúl

Rím sa stáva pánom Stredomoria - Panské vojny, Hanibal a rozmach Rímskej ríše

Kríza a pád republiky - bratia Gracchovci a Spartakus, Prvý a druhý triumvirát

Rímske cisárstvo: Rozmach a pád Rímskej ríše - Octavianus, Hadrián, Traján, rímske vojsko, limes romanus, Dioklecián

Sťahovanie národov - Húni, Teodosius, rozpad Rímskej ríše, limes romanus

Život v Rímskom meste - Náboženstvo, chrámy, architektúra miest, gladiátorské hry, akvadukty, viadukty

Kresťanstvo v rímskej ríši - Židia a starý zákon, Nový zákon a šírenie kresťanstva, Milánsky edikt, prenasledovanie

Divy starovekého sveta - Oboznámiť sa so 7 starovekými divmi sveta plus nové divy sveta

Výkonový štandard :

Žiaci vedia : Spoznajú a oboznámia sa s najstaršími civilizáciami a najväčšie rieky: Níl, Ganga, ... Spoločnosť v najstarších mestách a život v nich. Opísať prírodné podmienky, život v spoločnosti, kultúru, náboženstvo, vynálezy. Spoznajú základné poznatky o Sumeroch, Babylonskej ríši a Chetitoch. Základné poznatky o živote v starovekom Egypte a Feničanoch spoznajú Mínojskú civilizáciu, Mikény a Trójska vojna. Porozprávajú jednu grécku báj. Spoznajú vznik Olympijských hier, sparta a Atény. Vysvetlia pojem mestský štát, demokracia, opíšu ako vznikla rodová aristokracia. Porovnajú život v Sparte a v Aténach. Spoznajú dopad, priebeh a výsledok Grécko-Perzské vojny. Vznik Maratónskeho behu. Význam bitky pri Termopylách, Miltiadés. Spoznajú Perikla a zlatý vek Atén, jeho politiku. Uvedú príčiny a priebeh Peloponézskej vojny jej dôsledky a výsledky pre Grécko a Atény. Spoznajú na základe DVD filmu život Alexandra Macedónskeho a jeho otca Filipa II.. Na základe práce s textom spoznajú umenie, architektúra, veda, školstvo, vzdelanie. Vymenujú tri vedy, kt. Gréci rozvinuli a ktorých položili základy. Vymenujú gr. umelcov, architektov, stavebné pamiatky, divy sveta Spoznajú Etruskov a vznik Ríma, sedem pahorkov a sedem kráľov. Porozprávajú legendu o založení Ríma (Romulus a Remus). Opíšu Rím za vlády kráľov. Vymenuje jednotlivé vrstvy rímskej spoločnosti a vysvetlí ich práva. Vymenuje štátne úrady a úradníkov. Popíše odev senátora. Vymenujú výbojné vojny Ríma a opíšu jeho zahraničnú politiku. Opíšu rímske hospodárstvo. Opíšu rímsku výzbroj a taktiku boja Rimánov. Vymenujú príčiny konca republiky a vzniku cisárstva. Opíšu Spartakovo povstanie. Objasnia ako sa k moci dostal Caesar, jeho zavraždenie a dopad na vznik II. Triumvirátu. Opíšu, ako sa Octavianus stal jediným vládcom Ríma, jeho titul. Vysvetlia príčiny rozpadu a zániku. Dátum zániku. Spoznajú dôsledky sťahovania národov. Naučia sa na základe mapy ho opísať. Opísať vpád Húnov do Itálie. Vedieť pomenovať najzákladnejšie tábory na hranici Liemes Romanus. Vymenujú aspoň tri druhy umenia, ktoré rozvinuli Rimania. Vysvetlia čím prispeli k rozvoju vzdelania. Vymenujú 2 rímskych umelcov. Porovnajú rímsku a grécku kultúru. Objasnia proces rozširovania kresťanstva v Rímskej ríši. Kto a kedy začal šíriť kresťanstvo. Objasnia čím sa kresťanstvo odlišovalo od pohanských náboženstiev. Uvedú v čom spočíva význam Milánskeho ediktu. Pomenujú 7 divov sveta. Charakterizujú jednotlivé divy sveta

Téma : Svetové náboženstvá

Obsahový štandard :

Svetové náboženstvá: kresťanstvo a-islam, budhizmus a hinduizmus - islamu, hinduizmu, budhizmus a kresťanstvo

Výkonový štandard :

Žiaci vedia : Porovnať na základe charakteristiky jednotlivé náboženstvá vo svete

Téma : **Obrazy stredovekého sveta**

Obrazy stredovekého sveta: Korene stredoveku. Svet a ľudia za hranicami Ríma - kmene

a rodové spoločenstvá, Slovania a Samo, pravlast' Slovanov, Germáni, nomádske kmene

Ľudia v pohybe. Sťahovanie národov a jeho dôsledky - príčiny, priebeh a dopad sťahovania národov na Európu, rozpad Rímskej ríše

Tri ríše ranného stredoveku: Byzantské cisárstvo - Bizantská ríša v rannom stredoveku až po jej zánik dobytím Turkov, Justinián, cisárstvo

Arabská ríša, Franská ríša - Arabská ríša, Mohamed, Mekka, rozmach Arabskej ríše jej hranice, arabská kultúra, franská ríša, Chlodovik, Merovejovci, Karol Veľký, karolínska minuskula

Feudalizmus, kto žil v stredovekom štáte - spoločnosť v stredoveku, léno, vazal, poddaní

Kresťanstvo si získalo Európu - cirkev, šírenie Kresťanstva, križiacke výpravy

Ako sa žilo v Stredoveku - dedina, mesto a život v nich, spoločnosť, výsady, mešťania – nová vrstva

Rytmus života - tradície, sviatky, dĺžka života, choroby, veda, zmýšľanie

Kultúra, veda a umenie v Stredoveku - Cirkev a kláštory, mestská a rytierska kultúra, , vojny v stredoveku

Nové mocné kráľovstvá v Stredoveku - Francúzsko a storočná vojna, Johanka z Arku, Nemecko a Anglicko

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Opíšu spôsob života starých Slovanov. Opíšu vznik Samovej ríše. Pochopia život Slovanov ich boj. Opíšu Slovana. Spoznajú dôsledky sťahovania národov. Naučia sa na základe mapy ho opísať. Opísať vpád Húnov do Itálie. Opíšu vznik, rozvoj a zánik Byzantskej ríše. Opíšu vznik a rozmach Franskej ríše. Vymenujú najvýznamnejších panovníkov a ich vplyv na život v stredoveku. Lokalizujú vznik Arabskej ríše a vznik islamu. Vysvetlia pojmy ako lénnny systém a lénnny vzťah. Pomocou schémy popíšu schému spoločnosti v stredoveku. Opíšu križiacke výpravy. Ich význam a dôsledky pre Európu. Prečo vznikli a vynálezy, ktoré vďaka nim spoznala Európa. Opíšu život v stredovekom meste a stredovekej dedine. Vymenujú tri miesta na ktorých vznikali stredoveké mestá, remeslá, ktoré boli v stredovekých mestách. Popíšu systém cechov. Spoznajú život obyčajného človeka v stredoveku. Opíšu úlohu kňazov, mníchov a pápeža v stredoveku. Spoznajú vznik kláštorov, život v nich „modli sa a pracuj“. Vysvetlia tri základné sľuby. Popíšu príčiny rozdelenia cirkvi

na východný a západný. Príčiny, priebeh a výsledok 100 ročnej vojny. Spracujú projekt o živote Johanky z Arku

4. Metódy a formy

Metódy: motivačné, expozičné, fixačné, diagnostické a klasifikačné, motivačná výzva a pochvala, povzbudenie, kritika, aktualizácia učiva, výklad, rozprávanie, opis, skupinová práca, komparatívna, kooperatívna, analýza, syntéza, dedukcia, indukcia, heuristický rozhovor, výskumná, demonštračná, demonštračná, práca s učebnicou a historickými materiálom

Formy: vyučovacia hodina, exkurzia, praktické aktivity, vychádzka, rozhovor, beseda

5. Učebné zdroje

- Učebnica: Dejepis pre 6. roč. ZŠ, SNP, Bratislava, 2010
- Mapy, encyklopédie, DVD, internet, fotografie, Kniha povestí, Časopisy a noviny

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválený MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009

Procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje jeho práva a humánný prístup. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky, vedomosti, zručnosti, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Uskutočňuje sa priebežné a celkové hodnotenie žiaka.

Prospech žiaka sa hodnotí nasledovnými stupňami: 1 – výborný, 2 – chváľitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný

DEJEPIS 7. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Názov predmetu	DEJEPIS
Ročník	7. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	2 hodiny, spolu 66 vyučovacích hodín 1/1 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Žiaci si postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby na základe oboznámenia sa s vývojom ľudskej spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäte v zmysle odovzdávanie historickej skúsenosti, či už z miestnej, regionálnej, slovenskej, európskej či celosvetovej perspektívy. Žiaci postupne poznávajú historické udalosti, deje, javy a procesy v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov a problémov. Vedie k úcte k vlastnému národu, rozvíjaniu vlastenectva i k úcte k iným národom a etnikám, rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností, ľudí rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli žiaci schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky, ako aj jej postavenie v rámci Európy a sveta.

Rozvíjať všetky zložky výchovnovzdelávacieho procesu ako vedomosti, zručnosti a schopnosti, prostredníctvom kognitívnych, psychomotorických a afektívnych cieľov. Využívať znalosti nadobudnutých vedomostí v rôznych poznávacích a praktických situáciách, ktoré budú viesť žiakov aby pristupovali k histórii nie len ako k uzavretej minulosti, ale ako k vede, ktorá im umožní lepšiu orientáciu v spoločnosti, priestore a čase. Významným prostriedkom k dosiahnutiu týchto cieľov je pracovanie s dostupnými historickými prameňmi. Jedným z hlavných cieľov je aj prekonávanie tradičných metód pri výchovnovzdelávacom

processe prostredníctvom aktívneho učenia sa, procese objavovania a hľadania , tvorby projektov a zapájaním PC techniky. Veľmi dôležitou súčasťou je preferovanie v súčasnosti tak do popredia kladeného čítania s porozumením a využívaním medzipredmetových vzťahov pri práci s historickými mapami a pod.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Téma : **Obrazy stredovekého sveta**

Obsahový štandard:

Na troskách ríše Karola Veľkého - Karol Veľký, Otto I., Henrich I. Vtáčnik, b. pri Lechu, cisárstvo

Vikingovia a ich objavy - Dáni, Nóri, Švédi, plavby, lode, Normandia, Vinland, Erik Červený

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Pochopia príčiny rozdelenia Karolovej ríše a dôsledky na dianie v Európe a s ním spojené šírenie kresťanstva. Spoznajú život Vikingov, ich tradície, zvyky a objavné plavby na západ cez Atlantický oceán. Na základe mapy popísať plavby Vikingov. Poznať ich pochovávanie

Téma : **Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline**

Obsahový štandard:

Príchod Slovanov:

Samo a jeho ríša - Samo, Frankovia, taktika boja, karavány a obchod, prvý štátny útvar

Pribina a Mojmir - Kniežactvá, Pribina, Mojmir, Veľká Morava, Blatnohrad

Solúnsky bratia - Michal III., cirkev, kresťanstvo, jazyk – hlaholika, Rím, 4 liturgické jazyky

Ríša Svätopluka - Spor, Svätopluk, najväčší rozmach, politika, hradiská

Rozvadený bratia - Mojmir a Svätopluk, povest' o troch Svätoplukových prítoch, hradiská, zánik VM, posledný rok 907

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Spoznajú pravlasť Slovanov a prvé počiatky štátov na našom území na príklade Samovej ríše. Opíšu život Slovanov na našom území. Pochopiť význam dvoch kniežactiev – Morské a Nitrianske a vznik Veľkej Moravy. Opíšu politický a hospodársky rast VM. Šírenie kresťanstva na poznať prvý kostol v Nitre. Zhodnotia prínos Konštantína a Metoda pre rozvoj našej kultúry a štátnosti. Spoznajú kto ich a prečo pozval na VM. Spoznajú čo všetko priniesli a šírili na VM (písmo, kresťanstvo, kultúra, ...). Vedieť na mape zakresliť hranice Veľkej Moravy za vlády Svätopluka a jeho význam v našich dejinách. Uvedú za akých okolností sa dostal na trón. Vymenujú na základe práce s mapou archeologické náleziská z tohto obdobia.

Pochopia vonkajšie a vnútorné rozpory, ktoré viedli k neskoršiemu rozpadu a zániku Veľkej Moravy.

Téma : **Slováci v Uhorskom kráľovstve**

Obsahový štandard:

Kráľovstvo mnohých jazykov a mravov:

Kráľovstvo svätého Štefana - Arpád, b. pri Lechu, slovanské slová maďarskom jazyku, Štefan I. krst, arcibiskup – Ostrihom, župy a župania

Nitrianske údelné vojvodstvo - Nitra, pohraničné hrady, hranice UH, práva vojvodu

Hradiská a hrady - hrady, kto žil, práva, župani, priekopy, obrana, pohraničné hrady, kameň

Vojny za vlády Arpádovcov - vnútorná a zahraničná politika Arpádovcov, vojny, Zlatá bula Ondreja II. nižšia šľachta

Králi sa striedajú a veľmoži bohatnú - Vymretie Arpadovcov, Anjuovci, boj o moc, M. Č. Trenčiansky. Omodejovci, b. pri Rozhanovciach

Anjuovci na Uhorskom tróne – Karol Róbert z Anjouovcov - privilégiá, K. R. z Anjou, boj o korunu, hospodársky rozkvet

Banské mestá:

Osídľovanie Slovenska a zlatonosná horúčka, život baníkov v banských mestách - banské mestá, privilégiá, život, štôlne, šachty, panovníci, zlato, striebro, meď, zhutňovanie medi

Žigmund Luxemburský a Ján Hus - Balt – Jadran, Husiti, spanilé jazdy, ryšavá líška

Matej Krovín – kráľ so znamením havrana - renesancia na Slovensku, rod Huňadi, čierni žoldnieri, mince, politika, Akademia Istropolitana

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Spoznať prvého Uhorského panovníka Štefana a význam šírenia kresťanstva pri utváraní Uhorského štátu na mape Európy. Opíšu vznik žúp a právomoci županov. Pochopia postupné začlenenie Slovenska do Uhorska a význam Nitrianskeho vojvodstva v dejinách Uhorska. Práva budúceho panovníka sídliaceho v Nitre (súdiť, armáda, mince, ...). Spoznajú život človeka v hradiskách a hradoch na Slovensku na začiatku stredoveku. Lokalizujú na základe dejepisného atlasu najdôležitejšie hrady na Slovensku. Pochopia zahraničnú a vnútornú politiku Arpádovcov na príklade vojen s Tatármi a bojmi o dedičstvo. Opísať pomery v UH za Ondreja III.. Uvedú sídlo M. Č. Trenčianskeho a ukážu na historickej mape územia, kt. spravovala Zdôvodnia hospodársky rozkvet za vlády Karola Róberta. Opíšu jeho reformy. Opíšu zvýhodňovanie osadníkov – privilégiá vedú dva kovy, kt. sa ťažili v stredoveku na Slovensku plus lokality. Spoznajú najdôležitejšie banské mestá. Opíšu život baníkov

v mestách ich privilégiá. Pochopia princíp zhutňovania medi a význam pre Slovensko. Pochopia politiku Ľudovíta I. Veľkého a Žigmunda Luxemburského a jeho vplyv na formovanie husitského hnutia v Čechách. Spoznajú život, politiku a význam Mateja Korvína v Európskom význame. Spoznajú ako sa stal kráľom

Téma : **Obrazy novovekého sveta**

Slovania v stredoveku : Východná, západný a južný - Kyjevská Rus, šírenie kresťanstva, Boleslav Chrabrý a Poľský štát, Přemyslovci, sv. Václav, Karol IV. – Karlov most, Karlštejn, chrám sv. Víta

Kríza stredoveku : **Humanizmus a renesancia**- umenie, architektúra, kníhtlač – Johan Gutenberg, veda a nové objavy. Humanizmus, Koperník, Galileo, M. Buonarrotty, L. da Vinci, architektúra, umenie, J. Gutenberg – kníhtlač, biblia

Objavitelia a dobyvatelia - Európania objavujú svet - nová cesta do Indii, korenie, Španieli a Portugalci, Henrich moreplavec, Vasco de Gama, K. Kolumbus, Pinta, Nina a St. Maria

Európania si podmaňujú svet - zemiaky, kukurica, fazuľa, Inkovia, Mayovia, Aztékovia, Mexiko, Yukatan, J. Amerika, Macchu Picchu, bájne Eldo Rádo, F. Pizaro a D. Almaro, uzlíkové písmo, ľudské obete bohu Slnka

Reformácia a protireformácia **Martin Luther a reformácia** - Martin Luther, 95 téz, luteráni, kalvíni, anabaptisti, Zwingli, Kalvín, Švajčiarsko, Nemecko, sedliacka vojna

Tridsaťročná vojna - príčiny, priebeh a výsledky tridsaťročnej vojny ako vrcholu reformácie a protireformácie v Európe

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Spoznajú vznik štátnych útvarov Slovanov na východe = Kyjevská rus, západných = České kráľovstvo, južných Slovanov. Opíšu vládu Karola IV. a čo po sebe zanechal. Vedieť charakterizovať hlavné znaky humanizmu a renesancie, príčiny nového myslenia ľudí a jeho dopad na umenie, architektúru, objavenie kníhtlače a nových vedeckých poznatkov (Koperník, ...). Vysvetlia príčiny a dôsledky zámorských objavov. Opíšu prípravu a samotnú cestu K. Kolumba. Uvedú tri dôsledky zámorských objavov. Zakreslia do mapy nové cesty do Indie a cez Atlantik. Spoznajú život na podmanenom území a najstaršie Americké civilizácie. Opíšu život Inkov, Mayov a Aztékov pred príchodom Európanov a po ňom. Zdôvodnia, prečo zanikli tieto civilizácie. Pochopia príčiny a dôsledky reformácie a protireformácie. Vedieť rozlíšiť tieto dva pojmy a spoznať vznik nových odnoží kresťanstva – luteráni, kalvíni, habáni. Opíšu priebeh a výsledky vojny. Uvedú príčiny českého stavovského povstania v r. 1618-1620. Spoznajú b. na Bielej Hore a prvú Pražskú defenestráciu

Téma : **Habsburská monarchia**

Obsahový štandard:

Slovensko na hranici dvoch svetov:

Moháčska katastrofa a koniec stredoveku na Slovensku - Moháč, Ľudovít Jagelovský, F. Habsburský, boj o trón, Turci na Slovensku

Bratislava hlavné a korunovačné mesto - Bratislava, korunovácia, názvy Bratislavy, kráľovská komora, miestodržiteľská rada, šľachta, Trnava, arcibiskup

Reformácia a protireformácia v Uhorsku- Labanci - habáni, luteráni, reformácia a protireformácia, jezuiti, kostoly

Turci na Slovensku - Turci, život na Slovensku, úkryty, janičiari, hrady, Filákovovo, Nové Zámky

Chlieb náš každodenný a život mešťanov a šľachty v stredoveku - šľachta, mešťania, zbojníci, Juraj Jánošík,

Protihabsbursko-stavovské povstania

Juraja Rákociho I., II., G. Betléma, Š. Bočkaja, I. Tököliho, Vešeléného prisahanie

Koniec hrozného nepriateľa – pád Tureckej hrozby - Vojna s Turkami 1663, vojna pri Viedni, Nové Zámky, E. Savojský

Posledný kurucký odboj - Juraj Rákoszi II., kuruci a labanci, drevené kostoly

Osvietenský absolutizmus **Ustaraný cisár** - Pragmatická sankcia, Karol VI., M. Terézia, vojny

Mária Terézia: „Žena na tróne“ - Mária Terézia, František Lotrinský, 16. detí, reformy školstva, armády, súdnictva, osvietenstvo

Reformy Márie Terézie „Milostivý urbár“ - Urbár, urbárske knihy, povinnosti poddaného

Veľká ozdoba Uhorska : Matej Bel z Očovej - Očová, Nemecko, Noticie, osvietenstvo, evanjelik, Samuel Mikovíny, mapy, Slovensko

Jozef II. : „Osvietenský reformátor“ - syn M. Terézie, zrušenie nevoľníctva, tolerančný patent, povinná školská dochádzka

Adam František Kollár : Slovenský Sokrates a Anton Bernolák - Všeslovanská vzájomnosť, uhorská knižnica, básnik, evanjelici, spisovná slovenčina, biblická čeština

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Pochopiť príčiny a dôsledky Moháčskej katastrofy a zahraničnej a vnútornej politiky Uhorska. Popíšu boj o UH trón a dopady na Slovenské obyvateľstvo. Pochopia a opíšu význam BA keď sa stala korunovačným mesto. Vymenujú všetky úrady, kt. sa presídlili do BA. Zdôvodnia prečo sa stala Trnava novým sídlom arcibiskupa. Pochopia význam a dôsledky šírenia reformácia a následnej protireformácie Habsburgovcami

v Uhorsku. Vedieť rozlíšiť tieto dva pojmy. Opíšu život labancov. Opíšu evanjelický kotol ako mohol vyzeráť. Pochopia význam Slovenska ako hradby pred ďalším prenikaním Turkov do Európy a život obyvateľstva na Tureckom území. Spoznajú pojem janičiari a ich život.. Spoznajú život roľníka, šľachty a mešťanov vo vrcholnom stredoveku (strava, obydlia, odievanie, ...). Opíšu život a zbojstvo J. Jánošíka. Spoznajú vznik, priebeh a dopad protihabsbursko-stavovských povstaní v Uhorsku. Vymenujú jednotlivé povstania. Popíšu Vešeléniho sprisahanie a jeho potrestanie. Spoznajú pád Osmanskej ríše a jej panovania na našom území.... Vymenujú bašty osmanskej ríše na našom území a ich postupné oslobodenie. Opíšu vojnu pri Viedni a jej dôsledky. Spoznajú výsledky protireformácie na Slovensku a postupné zrovnoprávnenie protestantov a ich práv. Opíšu posledné povstanie Juraja Rákocsiho II. jeho priebeh a životný osud. Opíšu vstup habs. Monarchie do svetového obchodu zdôvodnia ťažkosti prijatia Pragmatickej sankcie a opíšu čo to bolo. Spoznajú a opíšu začiatky politiky a panovania Márie Terézie a postupné upevnenie postavenia Uhorska v Európe. Opíšu reformy a ich dopad na hospodárstvo štátu. Opíšu jej zahraničnú politiku a vojny s Pruským panovníkom. Opíšu význam jej najdôležitejšej reformy urbáru a dopad na život poddaných. Opíšu rozdiel povinnosti a dávky poddaného pred a po zavedení urbáru. Dozvedia sa o živu a diele M. Bela a jeho význam diela z pohľadu na náš národ. Vymenujú vedy, kt. sa zaoberal . Vymenujú diela ktoré napísal a úrady kt. zastávala. Opíšu reformy Jozefa II a ich význam pre postavenie poddaných v štáte. Vymenujú reformy, kt. jediné ostali v platnosti aj po smrti Jozefa II.. Dozvedia sa zaujímavosti o živote týchto veľikánov a ich postavení v UH a ich diela, funkcie, kt. zastávali. Opíšu prvé uzákonenie spisovnej Slovenčiny a uvedú dôvody, pre ktoré sa nepresadila.

4. Metódy a formy

Metódy: motivačné, expozičné, fixačné, diagnostické a klasifikačné, motivačná výzva a pochvala, povzbudenie, kritika, aktualizácia učiva, výklad, rozprávanie, opis, skupinová práca, komparatívna, kooperatívna, analýza, syntéza, dedukcia, indukcia, heuristický rozhovor, výskumná, demonštračná, demonštračná, práca s učebnicou a historickými materiálom

Formy: vyučovacia hodina, exkurzia, praktické aktivity, vychádzka, rozhovor, beseda

5. Učebné zdroje

- Učebnica : Dejepis pre 7. Ročník ZŠ, SPN, 2011
- Mapy, encyklopédie, dostupné DVD, internet, fotografie, dejepisný atlas, časopisy a noviny

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválený MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009

Procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje jeho práva a humánny prístup. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky, vedomosti, zručnosti, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Uskutočňuje sa priebežné a celkové hodnotenie žiaka.

Prospech žiaka sa hodnotí nasledovnými stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný

DEJEPIS 8. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Názov predmetu	DEJEPIS
Ročník	8. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	2 hodiny, spolu 66 vyučovacích hodín 1/1 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Žiaci si postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby na základe oboznámenia sa s vývojom ľudskej spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäte v zmysle odovzdávanie historickej skúsenosti, či už z miestnej, regionálnej, slovenskej, európskej či celosvetovej perspektívy. Žiaci postupne poznávajú historické udalosti, deje, javy a procesy v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Kládie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov a problémov. Vedie k úcte k vlastnému národu, rozvíjaniu vlastenectva i k úcte k iným národom a etnikám, rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností, ľudí rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli žiaci schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky, ako aj jej postavenie v rámci Európy a sveta.

Rozvíjať všetky zložky výchovnovzdelávacieho procesu ako vedomosti, zručnosti a schopnosti, prostredníctvom kognitívnych, psychomotorických a afektívnych cieľov. Využívať znalosti nadobudnutých vedomostí v rôznych poznávacích a praktických situáciách, ktoré budú viesť žiakov aby pristupovali k histórii nie len ako k uzavretej minulosti, ale ako k vede, ktorá im umožní lepšiu orientáciu v spoločnosti, priestore a čase. Významným prostriedkom k dosiahnutiu týchto cieľov je pracovanie s dostupnými historickými prameňmi. Jedným z hlavných cieľov je aj prekonávanie tradičných metód pri výchovnovzdelávacom

processe prostredníctvom aktívneho učenia sa, procese objavovania a hľadania , tvorby projektov a zapájaním PC techniky. Veľmi dôležitou súčasťou je preferovanie v súčasnosti tak do popredia kladeného čítania s porozumením a využívaním medzipredmetových vzťahov pri práci s historickými mapami a pod.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Téma : **Európa na ceste k moderným národom**

Obsahový štandard :

Vek rozumu:

Panovník panuje, ale nevládne (Veľká Británia) - parlament, horná a dolná snemovňa, Oliver Cromwell, ohradzovanie, manufaktúra, buržoázia, diktátor – lord protektor

Kráľ Slnko (Francúzsko)Občan na politickej scéne (začiatok Franc. revolúcie) - generálne stavy, kráľ slnko, Versailles, kardinál Richelieu, Colbert, merkantilizmus, milenky, umenie

Gilotína kraľuje (Francúzska revolúcia) - generálne stavy, Ľudovít XVI. A Mária Antoanetta, občan Capet, stavovské rozdelenie fr. spoločnosti, rovnosť, termidor, teror, Bastila, nová ústava

Ako vzniklo nové cisárstvo (príchod Napoleona) - Konvent, 5 členné direktórium, problémy štátu, vojna s Belgickom, vznik cisárstva, korunovácie,. Sláva a pád Napoleona

Videofilm – Napoleon (I. časť)

Videofilm – Napoleon (II. časť) - Waterloo, vojna s Ruskom, bitka troch cisárov, Code cicil, zánik a pád napoleóna, 100 dňové cisárstvo

Vek svetla a rozumu - matematika, I. Newton, Diderot, Voltaire, gravitácia, Keplerove zákony, osvietenstvo, Encyklopédia,

Americká vojna za nezávislosť - T. Jefferson, Bostonské pitie čaju, americká vojna za nezávislosť, vyhlásenie nezávislosti, clo a dane, kolonisti

Federalisti a republikáni, Krajina neobmedzených možností - Indiáni, ranč, farma, planáže, juh USA – poľnohospodárstvo, sever – priemysel, otroctvo, G. Washington, ústava, vlajka, Philadelphia

Zjednotenie Talianska (Cavour, Garibaldi) - nejednotné Taliansko, Rakúsko a talinsko, Camillo Cavoure, Giuseppe Garibaldi, bitka pri Solferíne, zjednotenie Talianska, pápežský štát

Zjednotenie Nemecka (železný kancelár) - Železný kancelár Bismarck, Prusko, Wilhelm I., Severonemecký spolok, Versailles – nemecké cisárstvo

Baťuška cár - Alexander I., Krymská vojna, Katarína II., cárska smovláda, ústava, povstanie v Sankt Peterburgu, „žandár Európy“, 1861 zrušenie nevoľníctva

Výkonový štandard:

Žiak sa: oboznámi s obsahom a cieľmi vyučovania v 8. ročníku zhrnie svoje nadobudnuté poznatky zo 7. Ročníka. Opíše vládu parlamentnej monarchie v Anglicku, . Porozumie pojmom ohradzovanie, manufaktúra, diktátor, občianska vojna, Listina práv. Uvedie príčiny anglickej revolúcie a opíše spoločenské vrstvy v Anglicku. Naučí uviesť príčiny a následky severnej vojny. Pochopí a opíše príčiny, priebeh a význam francúzskej revolúcie. Vysvetlí pojmy absolutizmus a merkantilizmus. Opíše vládu Ľudovíta XIV. „kráľa slnko“. Vysvetlí čo sú to generálne stavy a ich úloha za vlády kráľa slnko. Vymenuje aspoň dva štáty , ktoré boli zapojené do vojny s Francúzskom. Vysvetlí pojmy gilotína. Opíše útok na Bastilu a jej význam pre VFR. Opíše vládu a pád M. Robespierre. Vymenuje a ukáže na mape najdôležitejšie Napoleonove bitky. Opíše jeho politiku za cisárstva a jeho pád. Uvedie nad ktorými štátmi zvíťazil a ktoré územia pripojil k Francúzsku. Vysvetlí, aký prínos pre francúzsku spoločnosť priniesol Občiansky zákonník. Opíšu Napoleonove ťaženie do Ruska, a uvedú následky jeho porážky pre ďalší vývoj Francúzska v Európe. Uvedú dôvody Napoleonoveho útoku na Rusko. Odôvodní prečo, obyvateľstvo európskych štátov neprijímalo francúzske vojská ako osloboditeľov od feudálnych poriadkov . Opísať spôsob a organizáciu práce v manufaktúre. Poznať a vymenovať nové myšlienkové smery, ktoré šírili Diderot, Voltaire, Uviesť príčiny Americkej revolúcie. Opíše vznik USA. Uvedie európske štáty, ktoré súperili vplyv v S. Amerike. Opíše priebeh a výsledok Francúzsko-indiánskych vojen. Opíše spôsob života Indiánov pred príchodom Európanov a po ňom a ich vyhladzovanie. Opíše príčiny a dôsledky občianskej vojny v USA. Vysvetlí hospodárske rozdiely severu a juhu ako dôsledku vzniku tejto vojny. Uvedie rok zrušenia otroctva. Vysvetlí pojmy ranč, farma, plantáž, občianska vojna. Vysvetlí prečo väčšia časť prisťahovalcov odchádzala na západ. Uvedie, čím európska civilizácia uškodila Indiánom. Píše proces zjednotenia talianska. Uvedie, kt. krajina bola prekážkou k zjednoteniu Talianska. Uvedie mená vodcov. Spozná ako vznikol tal. štát a a kú mal formu. Popíše proces zjednotenia Nemecka. Vysvetlí pojem severonemecký spolok. Uvedie udalosť, po ktorej došlo k zjednoteniu Nemecka. Uvedie meno „železného kancelára“. Vysvetlí snahu veľmocí zabrániť vzniku jednotného Nemecka. Vysvetlí pojem nevoľníctvo. Vymenuje ciele dekabristov. Uvedie príčiny a dôsledky porážky v Krymskej vojne na ďalší vývoj v Rusku

Téma : **Moderný slovenský národ**

Obsahový štandard:

Uhorskí jakobíni na Slovensku . VFR a Slovensko, uhorský jakobíni, Ignác Martinovics, S. Vrchovská a J. Hajnóczky, dohalenie sprisahania, pomsta, tajná organizácia, Leopold II., návrh novej ústavy

Napoleon a Slovensko - Vojna proti Napoleonovi, zrada Ruska, spojenectvo s Anglickom, 1805 – bitka troch cisárov, Slávkov, Bratislavský mier, Napoleon a Viedeň, maria Luiza

Slovania a Slováci - Slovenské národné hnutie, slovenskí vzdelanci, Kollár, Šafárik, Dobrovský, Jungmann. Všeslovanská vzájomnosť.

Cholerové povstanie- nepokoje v Európe, hlad, cholera, neúroda, povinnosti poddaného, cholerová epidémia, vápno, hromadné hroby, Zemplín, Vojenské jednotky a ch zásah, potlačenie, amnestie panovníka

Ludovít Štúr - Bratislavské evanjelické lýceum, spisovná slovenčina, štúrovci, profesor na BA lýceu, protest študentov – text slovenskej hymny, slovenský politický program, poslanec za zvolenskú župu.

Spisovná slovenčina - zjednotenie používania spisovnej slovenčiny, dôvody zavedenia spisovnej slovenčiny, maďarizácia, umenie a vzdelanosť, uzákonenie spisovnej slovenčiny v Hlbokom, prijatie, hodžovsko-hattalovská refoma

Žiadosti slovenského národa - revolučné roky – 1847-1848, jar národov, celoslovenský program, Žiadosti slovenského národa, snem, úradný jazyk, volebné právo, vrátenie pozemkov, stanné právo

Memorandum národa slovenského - Solferín, zjednotenie Talianska, Turčiansky sv. Martin, zhromaždenie, Memorandum slovenského národa, Slovenské okolie, slovenčina v stolicach, úradný jazyk, Š. M. Daxner, A. Bach a jeho absolutizmus

Matica Slovenská - Založenie, predseda, podpredseda, tajomník, cieľ a úlohy MS, zánik, príčiny, tri slovenské gymnáziá a štvrté v Banskej Bystrici, Š. Moyzes, K. Kuzmány, Martin.

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Opísať povstanie nemaďarských národov v Uhorsku. Opíše a vysvetlí, prečo a ako chceli uhorskí jakobíni zmeniť vnútorné usporiadanie Uhorska. Uvedú meno cisára, ktorý viedol vojnu proti Napoleonovi. Vysvetlí príčiny stretov medzi Francúzskom a európskymi štátmi. Uvedie miesto, kde Napoleon v r. 1805 zvíťazil a miesto, kde bol podpísaný mier. Uvedie pod akým názvom vstúpila táto bitka do dejín. Vymenuje aspoň dve príčiny vzniku myšlienky všeslovanskej vzájomnosti v súvislosti s nechotou Maďarov a Nemcov riešiť základné postavenie Slovákov a Čechov v rakúskej monarchii. Popísať príčinu vzniku, priebeh a výsledky cholerového povstania. Vysvetlí význam uzákonenia spisovnej

slovenčiny poukázať na odvalu a boj národovcov za slov. práva. Uviest' podstatné údaje a zápase za kodifikáciu slovenčiny a za národné a jazykové práva. Vymenuje základné body politického programu Ľ. Štúra. Odôvodní právo Slovákov na vlastný spisovný jazyk. Porovná Bernoláka a Štúra v súvislosti s ich cieľmi v národnom obrodzovacom procese. Vymenuje hl. predstaviteľov štúrovskej generácie a uvedie ich ciele. Činnosti a prínos pre rozvoj národného obrodzenia. Vysvetlí, ako súviselo vzdelávanie v materinskom jazyku s rozširovaním a upevňovaním národného povedomia. Vysvetlí pojem „zrovnoprávnenie slovenského národa“. Uvedie príčiny revolúcie v r. 1847-1848 v Rakúsku. Opíše jej priebeh na Slovensku. Objasní jej význam pre nás. Uvedie dva významné zákony, ktoré v marci 1848 prijal uhorský snem. Uvedie názov orgánu, ktorá riadil politické a vojenské vystúpenia Slovákov. Vymenuje hl. požiadavky Slovákov v dokumente Žiadosti Sloven. národa. Kde a kedy boli schálené. Vysvetlí prečo sa zmenil postoj Slovákov voči UH vláde a aké dôsledky to malo. Vymenuje hl. požiadavky Memoranda. Porovná memorandum a Žiadosti sl. národa. Vysvetlí úlohu MS a sl. gymnázií pre národná rozvoj. Uvedie rok a miesto vzniku MS. Uvedie mená predsedov a podpredsedov a tajomníkov MS. Opíše poslanie úlohy MS. Uvedie kde boli založené tri sl. gymnáziá. Opíše ich význam.

Téma : **Rakúsko – Uhorsko**

Obsahový štandard:

Vznik Rakúsko – Uhorska- porážka R-UH vo vojne s Pruskom, rozdelenie ríše, dualizmus, ministerstvá, dvojštátie, cisár a Sissi, kríza, maďarizácia, Česi a Slováci

Do sveta... - hospodárska situácia, zárobky do sveta, USA, Kanada, J. Amerika, vystáhoalectvo do zámoria, národné a záujmové spolky v zahraničí, Slovenská liga, Cleveland, Živena

Rozvoj priemyslu a železníc - priemyselná revolúcia, kónská železnica, nové priemyselné odvetvia a Slovensko, garbiarne, chemický priemysel, kumšt, karafa, Tatrabanka

Česko – slovenská spolupráca - spoločná cesta, Praha, spolok Detvan, T. G. Masarique, spolok Československá jednota, Luhačovice, M. R. Štefánik

Volebné právo pre všetkých - všeobecné volebné právo, slovenský politici, Slovenská národná strana a A. Hlinka, Slovenská ľudová strana, Hlasisti, sociálny demokrati, Milan Hodža, E. Lehocký, V. Šrobár

Maďarizácia školstva a Apponyiho zákony - prostriedky maďarizácie, nemaďarské zákony, Apponyiho zákony, ovládanie maďarčiny, milénium

Krvavé udalosti v Černovej - Hlinka, Černová, kostol, krvavé udalosti, svet – B. Björnson, ohlas vo svete, biskup Párvy, slúžny

Spolkový život - vznik spolkov, kultúrne, protialkoholické, ženské, roľnícky zjazd, hasičské, Živena, robotnícke, A. Kmeť

Moderný životný štýl - architektúra v mestách, móda, plesy, zábavy, anglický kostým, lietadlá, telefón a telegraf, J. Murgaš a A. Stodola – padák, fotografia, noviny časopisy, filmy, kabarety, športovanie, divadlá pre všetkých.

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Opísať pojem dualizmus. Objasní ho na príklade R – UH vyrovnania. Uvedie politické príčiny vzniku dvojvládia. Vymenuje, čo bolo spoločné pre obe časti štátu. Vysvetlí zámery maď. vládnucich vrstiev vo vzťahu k národom UH. Vymenuje aspoň dve príčiny vysťahovania Slovákov do zámoria. Uvedie minimálne dva štáty, kam sa vysťahovali. Opíše podmienky života v cudzine. Opíše ich aktivitu v pomoci Slovákom v UH a založenie sl. ligy.. Opíše vídobytky vedy a techniky, kt. prišli do UH a ovplyvnili tak postupne život na Slovensku. Vymenuje priemyselné závody, kt. vlastníkmi boli Slováci. Pomenuje, kde a ako sa volala prvá slovenská banka. Uvedie politické smery na Slovensku v období pred prvou svetovou vojnou. Vymenuje minimálne tri slovenské politické strany. Predstaví ich hlavných politických vodcov. Uvedie význam zavedenia všeobecného volebného práva. Opíše význam spolku Detvan v Prahe. Vymenuje minimálne dve najvýznamnejšie osobnosti tohto spolku. Opíše proces maďarizácie školstva v UH. Uvedie dôsledky tejto politiky na vzdelanosť Slovákov. Opíše Apponyiho zákony. Uvedie minimálne jednu príčinu krvavých udalostí v Černovej. Vysvetlí pojem maďarizácia. Uvedie hl. cieľ maďarizácie. Opíše aký ohlas mala černovská tragédia vo svete. Uvedie meno aspoň jednej zahraničnej osobnosti, kt. odsúdila krvavé udalosti v Černovej. Porozpráva o kultúrnom živote na Slovensku na prelome 19.- 20. stor. Vymenuje aspoň dva slovenské spolky a posúdi ich význam. Uvedie mená dvoch slovenských vedcov. Popíše módu.

Téma : **Prvá svetová vojna**

Obsahový štandard:

Na začiatku bol atentát - F. Ferninad d'Esté, atentát, príčiny vojny, začiatok vojny, dva bloky, Balkán – sud s pušným prachom

Nepriateľské bloky v pohybe - Dohoda a víťazné mocnosti, príčiny vojny, vojenské operácie, bitka o Verdún, Somme chemické zbrane – Iperit, východný front – októbrová revolúcia a podpísanie mieru

Američania v Európe - potopenie lode, vstup do vojny, Willson a jeho doktrína, Brest – Litovský mier,

Ako sa rodil mier - Západný front, Wilsson, mier v v Compiègne

Svetová vojna a Slováci

M. R. Štefánik - život, Košariská, diplomat, politik, vedec, astronóm, generál, minister vojny, smrť nad Bratislavou, Československá národná rada

Rozhod Slovenska s Uhorskom a vznik ČSR - Transibírska magistrála a Slováci, SNR, Trojkráľová deklarácia, československé légie, Pitsburská a Clewelandská dohoda, Deklarácia Slovenského národa

I. svetová vojna – videofilm I. časť

I. svetová vojna – videofilm II. časť

Projekt – zabudnutí hrdinovia I. svetovej vojny

Projekt – zabudnutí hrdinovia I. svetovej vojny

Projekt - Význam vojen v dejinách

Projekt - Význam vojen v dejinách

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : Uviest príčiny vzniku vojny. Uvedie a opíše aktivity Nemecka, ktoré si chcelo vydobyť svoje miesto pod slnkom. Opíše sarajevský atentát a vysvetlí, či to bola príčina alebo zámienka k vojne. Uvedie prečo R-UH sformulovalo ultimátum Srbsku, tak, že to bolo pre nich neprijateľné. Opíše priebeh vojny. Vysvetlí pojem zákopová vojna. Ukáže na mape hl. a najkrvavejšie bitky vojny. Ukáže na mape západný a východný front. Uvedie aspoň dve príčiny vstupu USA do vojny. Vymenuje dôsledky vojny. Uvedie konferencie, ktoré sa konali a kde – kt. rozhodli o miery. Popíše mierovú konferenciu v Paríži. Uvedie mená dvoch štátnikov, kt. sa jej zúčastnili. Opíše kde sa narodil a zomrel M. R. Štefánik. Aké úlohy vo svojom živote zastával. Opíše jeho význam pri vznik ČSR a pre samotné Slovensko. Popíše čl. légie a ich význam pre vznik ČSR. Opíše vznik ČSR. Vysvetlí význam 28. – 30. októbra 1918. Uvedie mená aspoň troch sl. politikov, kt. sa zaslúžili o vznik ČSR. Uvedie, kde a kedy urobili sl. politici definitívne rozhodnutie o utvorení spoločného štátu s Čechmi. Opíše význam Martinskej deklarácie. Vymenuje štáty, kt. vytvorili tzv. Malú dohodu.. Na základe videofilmu o 1. Sv. vojne vypracuje žiak projekt na danú tému podať základné informácie o I. svetovej vojne zhrnúť nadobudnuté poznatky o I. svetovej vojne pripraviť a prezentovať prezentáciu v Power pointe pred celou triedou, prezentovať svoj názor (úvahu) na danú tému.

4. Metódy a formy

Metódy: motivačné, expozičné, fixačné, diagnostické a klasifikačné, motivačná výzva a pochvala, povzbudenie, kritika, aktualizácia učiva, výklad, rozprávanie, opis, skupinová práca, komparatívna, kooperatívna, analýza, syntéza, dedukcia, indukcia, heuristický rozhovor, výskumná, demonštračná, demonštračná, práca s učebnicou a historickými materiálom

Formy: vyučovacia hodina, exkurzia, praktické aktivity, vychádzka, rozhovor, beseda

5. Učebné zdroje

- Učebnica: Dejepis pre 8. Ročník ZŠ, SPN, 2011
- Mapy, Encyklopédie, DVD, internet, fotografie, dejepisný atla, časopisy a noviny

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválený MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009

Procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje jeho práva a humánný prístup. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky, vedomosti, zručnosti, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Uskutočňuje sa priebežné a celkové hodnotenie žiaka.

Prospech žiaka sa hodnotí nasledovnými stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný

DEJEPIS 9. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Názov predmetu	DEJEPIS
Ročník	8. ročník
Časový rozsah výučby	2 hodiny, spolu 66 vyučovacích hodín
ŠVP/ŠkVP	1/1 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliače
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Žiaci si postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby na základe oboznámenia sa s vývojom ľudskej spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäte v zmysle odovzdávanie historickej skúsenosti, či už z miestnej, regionálnej, slovenskej, európskej či celosvetovej perspektívy. Žiaci postupne poznávajú historické udalosti, deje, javy a procesy v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Kládie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov a problémov. Vedie k úcte k vlastnému národu, rozvíjaniu vlastenectva i k úcte k iným národom a etnikám, rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností, ľudí rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli žiaci schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky, ako aj jej postavenie v rámci Európy a sveta.

Rozvíjať všetky zložky výchovnovzdelávacieho procesu ako vedomosti, zručnosti a schopnosti, prostredníctvom kognitívnych, psychomotorických a afektívnych cieľov. Využívať znalosti nadobudnutých vedomostí v rôznych poznávacích a praktických situáciách, ktoré budú viesť žiakov aby pristupovali k histórii nie len ako k uzavretej minulosti, ale ako k vede, ktorá im umožní lepšiu orientáciu v spoločnosti, priestore a čase. Významným prostriedkom k dosiahnutiu týchto cieľov je pracovanie s dostupnými historickými prameňmi. Jedným z hlavných cieľov je aj prekonávanie tradičných metód pri výchovnovzdelávacom

processe prostredníctvom aktívneho učenia sa, procese objavovania a hľadania , tvorby projektov a zapájaním PC techniky. Veľmi dôležitou súčasťou je preferovanie v súčasnosti tak do popredia kladeného čítania s porozumením a využívaním medzipredmetových vzťahov pri práci s historickými mapami a pod.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Téma : **Európa v medzivojnovom období**

Obsahový štandard :

Demokracia verzus diktatúra:

Nové štáty na mape Európy- Rozpad Rakúsko-Uhorska, nové štáty Európy – Litva. Lotyšsko, Estónsko, Chorvátsko, Československo, ... Národnostné menšiny v novovzniknutých štátoch, demokratické zriadenia v nových štátoch, vznik diktatúr, Spoločnosť národov, Wilsonových 14 bodov.

Rusko po 1. sv. vojne – Lenin: Rusko po vojne, Veľká októbrová socialistická revolúcia, Josif Vissarionovič Stalin, Vladimír Iljič Lenin, komunizmus, diktatúra a krutovláda, vznik ZSSR, návrat vojnových zajatcov z Ruska.

Benito Mussolini a fašizmus: Taliansko po vojne a hospodárska kríza, vznik fašizmu, pochod na Rím, čiernoodenci, invázia a obsadenie Etiópie a Albánska nacionalizmus, duce. Videofilm - nacizmus

Adolf Hitler a nacizmus: nacizmus, hospodárska kríza, Vajmarská republika rád, Krišťáľová noc, rasové zákony, Joseph Goebbels, Adolf Hitler, Heinrich Himmler, inflácia, ríšsky kancelár, plnenie vojnových škôd. Videofilm - fašizmus

Zlaté dvadsiate roky:

Míľniky vedy a techniky: Albert Einstein, éra plastov, inzulín, antibiotiká, letecký priemysel, volswagen – automobily, telefón, telegraf, elektrónky, elektrická energia, rozbitie jadra atómu, mercedes, vývoj atómovej bomby. Prv let cez Atlantik, Alexander Fleming – penicilín.

Zlaté dvadsiate roky: činžové byty, bytové družstvá, osemhodinový pracovný čas, spolky, športové luby, štadióny, kiná, postavenie ženy v spoločnosti, hudba – blues – Billy Hiliday, džez – Ella Fitzgerald, Luis Armstrong, vznik športov, rozhlas a televízia – pvé visielania a filmy – Hollywood, Oscar, filmový festival benátky. Novovzniknuté moderné olympijske hry – Pierre de Coubertin.

Umenie a architektúra: DADA, dadaizmus, surrealizmus, Max Ernst, Salvador Dalí, Joan Miró, expresionizmus – Edvard Munch, Oskar Kokoschka, konštruktivizmus – Piet Mondrian, nové materiály – železobetón, sklo, oceľ, ...

Výkonový štandard:

Žiaci vedia : vymenovať štáty, ktoré vnikli rozpadom Rakúsko – Uhorska a uviesť minimálne ďalšie tri novovzniknuté štáty Európy po 1. Sv. vojne. Prerozprávať o čom bolo 14 Wilsonových bodov. Uviesť príčiny vzniku jednotlivých diktatúr ako fašizmus, nacizmus a komunizmus, ich spoločné vlastnosti a odlišnosti. Vymenovať hl. predstaviteľov a ich

pomocníkov v jednotlivých diktatúrach. Uviesť minimálne dva najväčšie zločiny, ktoré sa dopustili jednotlivé diktatúry. Vedieť uviesť dátumy ako Pochod na Rím, kedy sa stal A. Hitler ríšskym kancelárom či Veľkú októbrovú socialistickú revolúciu a obsadenie Zimného paláca bolševikmi. Vymenovať minimálne 4 fakty zo života Lenina. Stalina, Hitlera a Mussoliniho. Spoznať dopad Hospodárskej krízy na vznik diktatúr v Európe. Vedieť čo sa stalo s Ruskou cárskou rodinou a ako zaobchádzali s protivníkmi v jednotlivých diktatúrach. Spoznať priebeh a výsledok Krištáľovej noci. Na základe videofilmu o fašizme a nacizme vypracuje žiak projekt na danú tému podať základné informácie o týchto diktatúrach, vedieť využiť nadobudnuté poznatky prezentovať prezentáciu v Power pointe pred celou triedou a vypracuje pracovný list, ktorý mu zadá učiteľ na základe pozretého videofilmu. Vymenovať minimálne 6 vynálezy, ktoré boli charakteristické pre medzivojnové obdobie a ich vynálezcov. Vymenovať najstaršie automobilky a vznik leteckého priemyslu. Kto sa pričínil o začiatok vzniku a výskumu atómovej bomby. Porozprávať ako sa zmenil život v mestách o výtvarníkoch čínžových bytov, o zavedení osemhodinového pracovného času a jeho vplyvu na kultúru a voľno časové aktivity. Vymenovať športy, ktoré boli najobľúbenejšie v tomto období. Popísať módu a odievanie – Coco Chanel, Vznik filmu jej najznámejších predstaviteľov. Ako sa volali najznámejšie filmové festivaly tých dôb a ocenenie. Opísať džezovú a bluesovú hudbu jej predstaviteľov na základe doterajších vedomostí z hudobnej výchovy. Vedieť kedy sa uskutočnili prvé novodobé Olymp. hry a kto bol ich priekopníkom. Vymenovať a charakterizovať minimálne 4 umelecké smery medzivojnového obdobia, ich predstaviteľov (min. dvoch uviesť a plus ich najvýznamnejšie dielo). Opísať modernú architektúru a nové druhy materiálov, ktoré sa začali používať (minimálne 4 druhy vymenovať).

Téma : **Československo v medzivojnovom období**

Obsahový štandard :

Politický systém:

Slovensko vstupuje do ČSR – republikánska forma, T. G. Masarique – prvý prezident, hranice štátu, vojna s Maďarskom, Malá dohoda, Ústava ČSR, vznik českoslov. národa, Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska, Vavro Šrobár, kraje, národnostné zloženie ČSR, Karel Kramář.

Bratislava – metropola Slovenska – sídlo najvyššieho št. orgánu, Krajinský súd, Bratislava – Prešpork – Presburg – Pozsony, trojjazyčné mesto, letisko, Komenského univerzita, Slovenské národné divadlo – Krútnava.

Slovensko hľadá svoju cestu – Slovenská národná rada, A. Hlinka a SLS, politické strany na Slovensku, autonomistický smer, tri smery Slovákov, M. Rázus, Ivan Dérer.

Každodenný život:

Zápas o každodenný chlieb – hospodárska kríza a ČSR, Baťa, Škoda, poľnohospodárske Slovensko, hladové doliny – Spiš, Gemer a Pohronie. Nezamestnanosť, znižovanie životnej úrovni, vysťahovalectvo do USA, Kanady a Argentíny.

Škola – základ života – univerzita Komenského v Bratislave, povinná školská dochádzka – 8. rokov, vysoká škola technická v Košiciach, učitelia a učebné pomôcky, konzervatórium, grifová tabuľka, typy škôl.

Spoluobčania či protivníci – národnostné menšiny a Slovensko, národnostné spolky a organizácie, Rómovia a Slovensko, národnostné problémy a konflikty.

Kultúrny rozlet Slovenska – Slovenské pohľady, Kultúra, DAV, Elán, SND, ochotníci, Ján Smrek, Martin Benka, umelecké remeslá, slovenský film zem spieva, Jánošík – Paľo Bielik, Matica Slovenská

Výkonový štandard .

Žiaci vedia : Vedia vymenovať národnostné zloženie obyvateľstva ČSR a na koľkom mieste boli až Slováci. Popísať vznik a príčiny vzniku Malej dohody ako aj spor s Maďarskom o južnú hranicu ČSR, Opísať formu vlády v ČSR a jej jednotlivé orgány ako ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska, ministerstvo vnútra, prezidenta, ... vymenujú tri mestá, ktoré sa chceli stať hl. mestom Slovenska. Vymenujú minimálne tri názvy Bratislavy ako aj národnosti, ktoré v nej žili, plus, ktoré úrady sa v nej nachádzali. Vymenovať minimálne tri kladné dôsledky na mesto potom ako sa stala hl. mestom. Vymenovať nové politické strany a ich zakladateľov, ktoré sa dostávajú na výslnie v medzivojnovom období. Vymenovať a charakterizovať tri prúdy politiky, ktorými sa vyberali polit. strany v medzivojnovom období. Vysvetliť a opísať pojmy ako autonómia, četníci, centralizmus, pozemková reforma. Vymenovať najznámejšie ČSR značky ako Baťa a Škoda plus tri priemyselné odvetvia v ktorých dominovali do začatia veľkej hosp. krízy Slováci. Opísať život Slováka v medzivojnovom období, aký bol hosp. charakter v Čechách a na Slovensku – vedieť porovnať, opísať vznik spolkov a organizácií, novín a časopisov. Charakterizovať školstvo na Slovensku od materských škôl až po vzniknuté univerzity a vysoké školy v Bratislave a v Košiciach, vymenovať minimálne tri problémy školstva na Slovensku a ich postupné eliminovanie. Opísať život národnostných menšín na Slovensku ich výhody, spory, konflikty a riešenie. Vymenovať minimálne tri spolky národnostných menšín. Opísať riešenie rómskej menšiny. Vymenovať tri slov. časopisy, troch básnikov, opísať vznik SND a prvej opery, dram. Predstavenia, prvý slov. film – zem spieva či zvukový film Jánošík a jej hl. predstaviteľa P. Bielika.

Téma : **Druhá svetová vojna :**

Obsahový štandard:

Priebeh vojny:

Druhá sv. v. Európa a obeť diktátorov – príčiny vzniku 2. sv. vojny, ústupky mocností – politika epizmentu, anšlus Rakúska a Mníchovská diktát, pakt s ZSSR. 1. September 1939 – obsadenie Poľska začiatok vojny, západný front – štáty Beneluxu a Francúzsko, letecká bitka o Britániu, vojna v Afrike.

Veľmoci proti Hitlerovi – na padnutie ZSSR, Červená armáda, bitka o Stalingrad = Stalingradský kotol, východný front, vojna v Afrike, bitka pri El Alameine, vstup USA do vojny – Pearl Harbor, Japonsko a Čína – vojna v Tichomorí

Konečne mier – partizánske armády, zahraničný odboj satelitov, generál de Gaulle, protifašistické povstanie v Taliansku, operácia Overlord – vylodenie v Normandii, kapitulácia Nemecka, konferencie – Teherán, Postupim a Jalta, štyri okupačné zóny Nemecka, Hirošima a Nagasaky – atómová bomba.

Traгédia židov:

Život v okup. Európe -konc. tábory, nútené práce – satelity Nemecka, židovská otázka, pracovné a koncentračné tábory – Osvienčin, Treblinka, Majdanek, žltá hviezda, konferencia Berlín – Wannsee, Waršavské geto, holokaust, deportácie.

Výkonový štandard

Žiaci vedia : vymenovať príčiny vzniku vojny, charakterizovať politiku epizmentu Francúzska a Anglicka, opísať Nemecko – ZSSR pakt o neútočení, začiatok vojny – obsadenie Poľska a jeho rozdelenie na dve časti. Opísať západný front a postupné obsadenie štátov Benluxu a francúzska a jeho kapituláciu. Opísať leteckú bitku o Anglicko a jej význam pre ďalší postup vojny, opísať vojnu v Afrike, úspechy alebo neúspechy Talianska, opísať východný front a začiatok vojny so ZSSR, opísať Stalingradský kotol a jeho význam pre vojnu, opísať vojnu v Afrike – El Alameine a v Tichomorí – Japonsko ako agresora a vstup USA do vojny – Pearl Harbor. Opísať vznik partizánskej vojny v okupovaných a satelitných štátoch Nemecka, opísať vznik odboju v zahraničí a vysvetliť čo je to. Opísať operáciu Overlord – vylodenie v Normandii a postup západného a južného frontu, kapituláciu Talianska a Nemecka. Povedať ako skončil Mussolini a Hitler. Vymenovať najdôležitejšie konferencie, ktoré boli počas vojny a tesne po nej : Jalta, Tehrán a Postupim a jej predstavitel'ov. Vymenovať štáty, ktoré si rozdelili Nemecko na 4 okupačné zóny. Opísať život v okupovanej Európe na príklade Židov, Slovanov a Rómov, ako riešili Nemci túto otázku. Vymenovať minimálne 4 koncentračné tábory ukázať na mape. Opísať život v koncentračných táboroch a život vo Varšavskom gete a jeho koniec – povstanie v ňom.

Obsahový štandard

Téma : **Zánik ČSR**

Mračná nad ČSR – československo-sovietska zmluva, Mníchovský diktát, Poľsko a Maďarsko – rozbitie ČSR, Sudetonemecká otázka, Mobilizácia ČSR,

Téma : **Slovenská republika (1939-45):**

Politický systém :

Slovenská republika v rokoch 1939-45 (autonómia až samostatnosť) – Viedenská arbitráž, Poľsko – Orava a Spiš, E. Beneš – exil, Emil Hácha – prezident ČSR, vyhlásenie autonómie v Žiline, vznik slov. vlády, parlament, dva tábory HSLS – autonomisti a radikály, zákaz polit. strán, sloboda tlače, zhromažďovania

Vznik Sloven. republiky 1939 – vznik Slovenskej republiky, protektorát Čechy a Morava, výnimočný stav, J. Tiso a Berlín, 14. Marec 1939 a Bratislavský snem. F. Ďurčanský, K. Sidor.

Slov. republika na mape Európy – orgány Slovenskej republiky – snem, prezident, vláda, prvý prezident – J. tiso, uznanie SR, Malá vojna, medzinárodná izolácia, zahraničná politika.

Život v SR 1939-1944 – nedemokratický režim, satelit Nemecka, zásobovanie potravinami, továrne na výrobu zbraní, hospodársky rast SR, budovanie ciest, železníc a fabriek, arizačné procesy, vysoké a stredné školy, športový život.

Tragédia židov :

Aká bola Slovenská republika – židovský kódex, J. Tiso a židia, pracovný tábor Nováky, dva krídla HSLS – konzervatívci a radikáli, A. Mach, V. Tuka, Ďurčanský, slovenské transporty židov, žltá šesťcípá hviezda, zákaz transportov, list slovenských biskupov, obnova transportov po vzniku SNP. Vypracovanie projektov Židovský kódex, transporty židov zo Slovenska, Dr. Jozef Tiso a ich prezentácia na vyučovacej hodine.

Slováci v odboji:

SNP 1944 – príprava, vyhlásenie zo slovenského vysielča, generál Golian a Viest, dve etapy SNP a partizánska vojna, obsadenie BB Nemcami, podpora obyvateľstva a vypálenie obcí Kalište, masový hrob Nemecká, vznik SNR a Vianočná dohoda, Rumunská, Ruska armáda a SNP,

Výkonový štandard

Žiaci vedia : príčiny a dôsledky mníchovskej dohody pre vývin ČSR, uviesť aspoň dva dôvody ohrozenia ČSR Nemeckom, vymenovať štáty, ktorých predstavitelia podpísali Mníchovskú dohodu. Opísať a na historickej mape ukázať územné straty ČSR v dôsledku Mníchovskej dohody. Objasniť vznik SR a vysvetliť pojem viedenská arbitráž a uviesť jej dôsledky. Uviesť, čo sa zmenilo v štátnom usporiadaní, keď bola vyhlásená autonómia SR, uviesť aspoň tri dôsledky neobmedzenej vlády HSLS, ukázať na mape územie Slovenska po Viedenskej arbitráži a Poľskej okupácii. Vysvetliť pojem protektorát, uviesť, za akých podmienok vznikol Slovenský štát. Opísať politický a hospodársky systém SR – uviesť základné údaje o SR, informácie o zahraničnej politike, vysvetliť pojem „malá vojna“, opísať vzťahy medzi DR a Maďarskom. Charakterizovať politický systém SR a vedieť vysvetliť pojem „riešenie židovskej otázky“ a opísať osud Židov. Vysvetliť pojem arizácia, vymenovať spoň dve oblasti hospodárstva kde sa zaznamenali úspechy a opísať výsledky v oblasti kultúry. Charakterizovať slovenský a zahraničný protifašistický odboj a uviesť dôvody na protifašistický odboj, opísať v čom spočíval domáci odboj. Uviesť za akým účelom vznikla SNR, uviesť aspoň tri ciele z Programu SNR, ktorý vznikol podpísaním Vianočnej dohody, uviesť aspoň tri krajiny v ktorých Slováci bojovali proti fašizmu. Uviesť, kto pripravoval ozbrojené povstanie, uviesť dátum vypuknutia SNP a jeho stredisko, vymenovať aspoň 5 krajín, z ktorých cudzí štátni príslušníci bojovali v SNP, uviesť, ako sa v súčasnosti uchovávajú tradície SNP. Opísať začiatok oslobodenia ČSR, uviesť štáty, ktoré sa pričínili o oslobodenie ČSR. Uviesť, kedy bola oslobodená Bratislava a zistiť na základe informácií od rodiny alebo príbuzných, kedy a ako bolo oslobodený Ružomberok a Liptov.

Obsahový štandard

Téma : **Povojnový svet**

Svet po II. Sv. v.: rozdelenia sveta na dva tábory – východ a západ, politiky a vznik hospodárskych a vojenských organizácií v oboch táboroch ako Varšavská zmluva, NATO, RVHP, ...

Rozdelený svet :

Nové plány a spojenectvá: Noriberský proces, Medzinárodný vojenský tribunál, rozdelenie Nemecka – 4 okupačné zóny, podmaňovanie Východoeurópskych štátov – vznik komunistických štátov, NDR, SRN, Marshalov plán, NATO, vznik EÚ.

Život v rozdelenom svete:

Na východ od "železnej opony: Informbyro, Josip Broz Tito a Juhoslávia, Marshalov plán a východná Európa, procesy s politickými odporcami, RVHP, Varšavská zmluva.

Koniec kolonializmu: India, Indonézia, Mahátmá Gándhí, Vietnam, Laos a Kambodža, Čína – Mao Ce - Tung, Afrika a dekolonializmus, Občianske vojny.

Vojna vo Vietname a rozdelenie Kórei: príčiny, priebeh, USA a vojna vo Vietname, súčasnosť, Kórea a vojna a jej rozdelenie, vojna v Indočíne.

Rovnováha strachu: studená vojna, antikomunistická kampaň USA, prezident McCarthy, procesy v ZSSR, kulagy, Nikita Chruščov, - XX. Zjazd sovietskych komunistov – Stalinova vláda, 1956 – protikomunistické povstanie v Maďarsku, Poľsko a komunizmus, Karol Wojtila - pápež

Kubánska raketová kríza, Prvá a druhá Berlínska kríza a Berlínsky múr: Fidel Castro, zátoka Svíň, rakety ďalekého dostrelu, zásobovanie západného Berlínu, úteky obyvateľov, výstavba Berlínskeho múru, prechody ľudí do Západného Nemecka.

Súčasný svet : Doba premien :

Koniec nehybnosti: Helsinská konferencia – tri body, 70. Roky a uvoľňovanie komunistického režimu, spisovatelia a ich činnosť – Solženicin, , hnutie za občianske práva, hospodárska reforma, ľudské práva a komunizmus, 1985 a Michale Gorbačov, perestrojka, 1980 – vlná oslobodzovania vo Východnej Európe – pády komunistických režimov.

Výslnie a tiene civilizácie: atómová bomba, jadrová energia a jej využitie, Černobyľ – 1986, prvá umelá družica do vesmíru, Jurij Gagarin, Neil Armstrong – let na mesiac, družice a televízne prenosy, rozvoj elektroniky a informatiky, prvé PC, automatizované stroje, vedecko-technická revolúcia a jej výtobytky.

Umenie "salónov ulíc": abstrakcionizmus, - Jackson Pollock, Pop-art a Andy Xarhol, múzeum v Medzilaborciach, architektúra, film, filmové festivaly, filmové hviezdy, taliansky film, Federico Fellini, ČSR – Obchod na korze, Ostro sledované vlaky – oscary, hudba – Beathles, The Who, Rolling Stones, ...

Výkonový štandard

Žiaci vedia : opísať ukončenie 2. Sv. vojny a povojnové usporiadanie sveta, opísať proces ako sa so štátov, ktoré oslobodila Červená armáda stali štáty, ktoré nazývame satelitmi Sovietskeho zväzu. Uviest', čo je to Marshallov plán a prečo ho ČSR odmietlo, uviest' na aké zóny vplyvu bola rozdelená Európa. Uviest' kedy a za akým účelom vznikla OSN, opísať proces vzniku dvoch Nemeckých štátov, uviest' čo podnietilo zblížovanie západoeurópskych štátov a vymenovať aspoň dvoch politikov, ktorí stáli na začiatku procesu zjednocovania Európy. Opísať proces Sovietizácie strednej a východnej Európy, vysvetliť pojem soviétizácia, uviest' s akým cieľom Sovietsky zväz založil RVHP. Uviest' hlavné príčiny vzniku dvoch mocenských blokov a ich vplyv na medzinárodnú politickú situáciu, uviest' aspoň dva dôvody na vznik hosp. zoskupenia západoeurópskych štátov, uviest' kedy a za akým účelom vzniklo NATO, uviest' kedy a za akým účelom vznikla organizácia Varšavská zmluva, ukázať na historickej mape územie rozdelenej Európy na dva tábory – sovietsky blok na Východe a americkú oblasť vplyvu na Západe, vysvetliť pojem Berlínska kríza, opísať obe krízy ich priebeh, vymenovať aspoň dve príčiny, uviest' aspoň dva dôvody výstavby Berlínskeho múru, uviest' rok kedy bol postavený a kedy bol zbúraný. Opísať proces rozpadu koloniálnej sústavy, Vymenovať aspoň dve britské a dve francúzske kolónie v Ázii a Afrike, vysvetliť pojem dekolonizácia, ukázať na historickej mape aspoň tri krajiny, ktoré získali nezávislosť. Vysvetliť pojem antikomunistická kampaň v USA, vysvetliť aké procesy sa konali v sovietskych blokoch, uviest' kto a kedy predniesol tajnú správu o tom ako vládol Stalin. Opísať najvýznamnejšie prejavy odporu proti diktatúre vo východoeurópskych krajinách a vysvetliť pojem pražská jar.

Vysvetliť pojem disident a uviesť mená aspoň troch disidentov. Uviesť tri hl. myšlienky Helsinskej konferencie uskutočnenej v r. 1975, uviesť dve veľmoci od ktorých záviselo či sa uvoľní napätie, vymenovať aspoň tri podstatné oblasti, ktoré obsahuje záverečný akt z Helsinskej konferencie, uviesť počet zúčastnených krajín na tejto konferencii. Rozprávať o procese rozpadu sovietskeho bloku a o páde totalitného systému, uviesť meno sovietskeho politika, ktorý sa pokúsil zaviesť demokratické práva, vysvetliť pojem perestrojka a glasnosť, uviesť ďalšie štáty sovietskeho bloku v ktorých sa zdvihla vlna proti kom. diktatúre, ukázať na mape aspoň tri samostatné štáty, ktoré vznikli rozpadom ZSSR. Opísať používanie jadrovej energie, vymenovať aspoň troch kozmonautov, porovnať vedecko-technickú revolúciu s priemyselnou revolúciou v 19. Stor., uviesť dva druhy najrozšírenejšieho umenia a ich predstaviteľov, ktorý z nich mal korene na Slovensku, vysvetliť, kto boli Beatles a uviesť aspoň dve kapely, ktoré boli symbolom rockovej hudby v tomto období.

Obsahový štandard

Téma : **Českoslovesko za železnou oponou :**

Slovensko v obnovenom Československu: oslobodenie Slovenska – kalinov, oslobodenie Bratislavy, 1. Čsl. armádny zbor, Košický vládny program a prvá vláda v Košiciach, E. Beneš, obnova hospodárskeho a kultúrneho života, , Demokratická strana verzus Komunistická strana, Podkarpatská Rus, vápenka pri Nemeckej, UNRRA.

Zápas o demokraciu 1045-1948: Benešove dekréty, prvé povojnové parlamentné voľby, procesy s predstaviteľmi HSĽS a Dr. J. Tisom, prevrat vo februári 1948, nastolenie komunistického režimu, K. Gottwald.

Sovietizácia ČSR 1948-1954: monster procesy s Miladou Hudákovou a inými predstaviteľmi, procesy s tromi slovenskými biskupmi, RVHP a Varšavská zmluva a ČSR, Viliam Široký – kom. predstaviteľ.

Dve tváre kom. totality: menová reforma v roku 1953, Československá socialistická republika, centrálné riadenie, súdruh, Ústredný výbor, JRD – kolektivizácia, vznik sídlisk, postavenie Slovenska v ČSSR, výstavba Východoslovenských železniární a hliníkární Žiar nad Hronom.

Podoby totality :

Kultúra pre všetkých: ideológia, cenzúra, socialistická nadrealizmus, prvé televízne vysielanie v Bratislave, Slovenská národná galéria, film Obchod na korze, Peter Dvorský, SĽUK, Lúčnica, Ondrej Nepela.

Neúspešný pokus o reformu – pražská jar: Alexander Dubček – prvý Slováč predsa KSČ, komunistické reformy, Antonín Novotný, 21. August a vstup Varšavských vojsk na územie ČSSR, socializmus s ľudskou tvárou, protesty občanov ČSSR, umelci a ich reakcia – K. Kryl, M. Kubišová, čsl. televízia a rozhlas – tajné vysielania. Nastolenie tvrdšieho režimu.

Umŕtvená spoločnosť: upálenie vysokoškolača Jána Palacha, G. Husák, previerky v KSČ, príkazy s Moskvy, emigrácie cez Juhosláviu, a dočasne otvorené hranice počas okupácie varšavských vojsk, umŕtvenie spoločnosti, Charta 77, disidenti, normalizácia, samizdat, rehabilitácie.

Vznik slovenskej republiky:

Nežná revolúcia: Na ceste k demokracii: Nežná revolúcia, VPN, demonštrácie v Bratislave a Prahe, Sviečkový pochod, pád komunizmus, nové voľby a vláda, vznik ČSFR, prvé rozpory, Václav Havel.

Vznik Slovenskej republiky: proces osamostatnenia, M. Kováč, ústava SR, Alexander Dubček a Vladimír Mečiar. Vstup SR do NATO, OSN, EÚ, ...

Výkonový štandard :

Žiaci vedia : opísať politický systém na Slovensku po 2. sv. vojne do februára 1949, uviesť výsledky volieb v r. 1946, uviesť, ktoré pol. strany súperili a prečo, uviesť dôsledky februárového prevratu. Uviesť v čom spočívala sovietskizácia ČSR, vysvetliť postavenie komunistickej strany v štáte, vysvetliť centralistický princíp budovania politického systému, vysvetliť pojmy ako triedny boj a pol. procesy. Opísať zmeny v pol. a hosp. živote slov. spoločnosti v období totality. Vysvetliť pojem päťročný plán, uviesť čo bolo cieľom industrializácie a čo cieľom kolektivizácie. Vysvetliť pojem socializmus s ľudskou tvárou a opísať udalosti, ktoré boli spojené s pokusom o zmenu základných spoločenských a pol. hodnôt. Uviesť aspoň dve príčiny spol. a polit. krízy v ČSSR, uviesť aspoň troch politikov, ktorí sa snažili o zmenu režimu, uviesť meno slov. politika, ktorý bol na čele reformného hnutia, uviesť ako sa tieto udalosti odzrkadlili v riešení v postavení Slovenska v rámci ČSSR.. Uviesť prečo si ZSSR a ostatné štáty varšavskej zmluvy neželali demokratizáciu ČSSR a ako zakročili. Opísať intervenciu vojsk Varšavskej zmluvy, okupáciu ČSSR a obdobie normalizácie. Uviesť čo znamenal okupácia ČSSR, vymenovať aspoň tri štáty, ktorých vojská okupovali ČSSR, uviesť meno slov. politika, ktorý sa dostal na čelo kom. strany, vymenovať aspoň tri oblasti, v ktorých prebiehal normalizačný proces, uviesť aspoň dva príklady prejavov nesúhlasu s politikou normalizácie. Vysvetliť pojmy socialistický realizmus a soc. kultúrna revolúcia, uviesť aspoň dva slov. súbory, ktoré sa stali súčasťou modernej európskej kultúry. Uviesť v ktorom športe sa preslávil Ondrej Nepela, vymenovať aspoň troch významných slov. hercov a hudobníkov. Opísať pád totalitného režimu v ČSSR v novembri 1989 a proces demokratizácie a humanizácie. Uviesť názvy združení, ktoré vznikli v Prahe a Bratislave a vysvetliť ich poslanie. Uviesť názov inštitúcie, ktorá prijala zákon o zrušení vedúceho postavenia KSČ v štáte a v spoločnosti. Vysvetliť pojem nežná revolúcia. Opísať proces rozdelenia ČSFR a vznik samostatného a suverénneho štátu, uviesť ako revolučné zmeny vplývali na štátoprávne usporiadanie krajiny, uviesť, ktoré politické zoskupenie zvíťazilo vo voľbách v r. 1992 na Slovensku a v Čechách, uviesť s akým cieľom SNR prijala Deklaráciu o zvrchovanosti Slovenskej republiky a Ústavu SR. Uviesť, kedy a kto schválil zákon o rozdelení ČSFR. Uviesť základné charakteristiky pol. a hosp. rozvoja SR, uviesť dátum vzniku samostatného slov. štátu a uviesť meno prvého slov. prezidenta a prvého premiéra samostatnej Slov. republiky.

4. Metódy a formy:

Metódy: motivačné, expozičné, fixačné, diagnostické a klasifikačné, motivačná výzva a pochvala, povzbudenie, kritika, aktualizácia učiva, výklad, rozprávanie, opis, skupinová práca, komparatívna, kooperatívna, analýza, syntéza, dedukcia, indukcia, heuristický rozhovor, výskumná, demonštračná, demonštračná, práca s učebnicou a historickými materiálom

Formy: vyučovacia hodina, exkurzia, praktické aktivity, vychádzka, rozhovor, beseda

5. Učebné zdroje

- Učebnica: Dejepis 4 Slovensko v novom storočí, Orbis Pictus Istropolitana, BA 1997
- Učebnica Dejepis 4 Svet v novom storočí, Orbis Pictus Istropolitana, BA 1995
- Mapy, Encyklopédie, DVD, internet, fotografie, dejepisný atla, časopisy a noviny

6. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení klasifikáciou v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválený MŠ SR č. 7/2009-R z 28. apríla 2009

Procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje jeho práva a humánny prístup. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky, vedomosti, zručnosti, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Uskutočňuje sa priebežné a celkové hodnotenie žiaka.

Prospech žiaka sa hodnotí nasledovnými stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný